Verte mi, že pri písaní týchto riadkov mám stiahnuté hrdlo. Nie kvôli sebe, aj keď… Lebo moja srdcová záležitosť. Ale kvôli ľuďom pracujúcim a realizujúcim sa v Tréningovom centre pre hendikepovaných v podobe Chránenej kaviarne s knižnicou Prístav a ľuďom so zdravotným postihnutím vo všeobecnosti. Nepôjdem okolo horúcej kaše a nebudem Vám motať medové motúzy popod nos. No v Prístave už možno onedlho nezakotvíte…

Chránená dielňa nevznikla zo zištných dôvodov, nie je to o zisku. Aj keď zamestnávať občana so zdravotným postihnutím má v sebe aj ekonomický rozmer. Lebo ak človek zostane doma, poberá sociálne dávky. Ak sa zamestná, poberá plat, z ktorého štátu odvádza odvody a dane. Keď si zarobí, viac nakúpi, zaplatí daň z pridanej hodnoty. Čo tvorí ďalší príjem štátu. To, čo sa však nedá vyčísliť je, že sa skvalitní život daného človeka s postihnutím. Ako náhle má človek pozitívny pohľad na život, má podstatne menej zdravotných problémov.
Myslím si, že práca v chránenej dielni je hodnotená naozaj
minimálne, preto musí by
ť
taký
č
lovek zároveň ve
ľ
mi skromný vo svojich potrebách. No
základným prínosom chránených
dielní je zabezpe
č
enie pracovnej rehabilitácie zamestnancov, kde si
č
lovek osvojuje pracovné
návyky a stáva sa opä
ť
dôležitým
č
lánkom v pracovnom procese, preto ú
č
inky pozorujem
v zdokona
ľ
ovaní pracovných
č
innosti a vo zvýšení
ľ

udského i sociálneho kapitálu. Aj keď sa opýtate ľudí „u nás“, najčastejšie budete počuť, že za hlavnú výhodu práce v chránenej dielni považujú to, že je rešpektované ich zdravotné znevýhodnenie a problémy súvisiace s ich zdravotným stavom bez toho, aby sa obávali prípadného prepustenia zo zamestnania práve pre zdravotné problémy a že aj keď sa obávali,

ako sa zaradia do tohto zamestnania, lebo s prácou tohto druhu ešte nemali žiadne skúsenosti, ale kolegovia ich prijali vždy ve
ľ
mi dobre, práca ich napĺňa a dáva im pocit slobody. Im vlastnej.

Onedlho tomu budú dva roky, čo prevádzkujem chránenú dielňu. Za ten čas u nás pracovalo 6 osôb s telesným hendikepom. V súčasnosti v Prístave pracujú dvaja zamestnanci na hlavný pracovný pomer, no skrátený pracovný úväzok. Úmerne k tomu, je nám krátený aj príspevok na úhradu prevádzkových nákladov a niektoré preukázané náklady neboli uznané vôbec. Boli, a sú to ľudia, ktorí by
inde (vzhľadom na svoj zdravotný stav) prácu nedostali. Pracovali a pracujú denne, v bezbariérových priestoroch, v prispôsobenom čase a špeciálnych podmienkach. Platili a platia odvody, prinášali a prinášajú osoh pre spoločnosť a boli a sú na seba hrdí.

Musím však povedať aj o ostatných ľuďoch so zdravotným postihnutím, s ktorými v rámci Prístavu spolupracujeme/prichádzame do kontaktu. Špeciálne školy, integrované triedy, združenia s viacnásobným zdravotným postihnutím, mládež s mentálnym postihnutím, autisti, domovy sociálnych služieb… Pracujeme v tvorivých dielňach, pečieme spolu koláče, pripravujeme spolu literárne besedy, obsluhujeme zákazníkov, absolvujeme kurzy sebaobsluhy, ale i kurzy pečenia či zdobenia tort… Neraz, niekedy aj denne, počúvame o tom, aké je skvelé a prínosné, že chránená dielňa, akou je kaviareň s knižnicou, je prospešná pre všetkých ľudí. Že robíme skvelú vec, že meníme predsudky, búrame mýty, že sme nápomocní, že meníme a skvalitňujeme život osôb so zdravotným postihnutím, ale i osobám v seniorskom veku či ľuďom v núdzi, pre ktorých sme zorganizovali už nejeden projekt. A ja viem, že to tak je.

Keď som v Prístave, žijem. Celou JA. Celou seba sa, ako zvyknem hovorievať v žargóne :-). Som jednou z nich. Osoba so zdravotným postihnutím. Rozumiem „nám“. Aspoň sa o to snažím, denno-denne. Tvorím, organizujem, chodím na stretnutia, tvorím projekty, píšem žiadosti o granty, vymýšľam nové a nové veci, ponúkam firmám naše služby, pečiem, obsluhujem… Som všetkého účastná. Do miery, ako je to možné. A ešte kúsok viac. Kto ma osobne pozná, vie, do akej
J
. No tu nejde o mňa. Ja som v podstate „len“ zriaďovateľ. Nie som zamestnancom v chránenej dielni, aj keď v nej trávim všetok čas, ktorý mám k dispozícii. Aj keď do Prístavu cestujem štyrmi spojmi, v daždi, snehu, v počasí, kedy by som sa najradšej iba opaľovala :-)

, finančne „to“ ťahám. Lebo srdcová záležitosť…

Dlho, veľmi dlho som sama pred sebou nepripúšťala možnosť, že budeme musieť doplávať. Zatvoriť. Zrušiť chránenú dielňu. No finančne nezvládame. Aj keď morálny prínos je obrovský…

K 31.3. 2014 sme skončili v mínuse viac ako 3.800 eur. To bol sumár za predchádzajúci rok. Za prvý polrok tohto roka naša strata ešte narástla. Výrazne. Príspevky, resp. dotácia od štátu nám nepokrýva ani 1/3 výdavkov, ktoré máme. A pritom presahujú niečo cez 1.000 eur mesačne, rozmenené na drobné… 50€ denne. Aby sme boli na nule. Aby ľudia so zdravotným postihnutím nestratili okrem zdravia, aj pracovné návyky či chuť žiť plnohodnotným životom, aj keď pracovne prispôsobeným. Suma sumárum, potrebujeme cca 12.tis. ročne (denne 50€). Čo nie je až tak veľa. Ale ani málo. Lebo všetko je uhol pohľadu a ako hovorí jeden môj priateľ, „keď tie peniaze máš, veľa to nie je, keď ich nemáš, je to veľa.“

Viem, že nie sme jediná chránená dielňa potykajúca sa s finančnými problémami, existenciou ako takou. No pravdou je, že o mesiac a pol už nemusíme byť.

Verte mi, že ani teraz nečakám na zázrak a nesedím „doma“ so založenými rukami. Hľadám, píšem, oslovujem, posielam… V nasledujúcich dňoch aj náš nový prezident obdrží zásielku s prosbou o osobné stretnutie, pretože by som chcela docieliť viacero legislatívnych zmien v sociálnom i zdravotnom systéme. No dovtedy privítam Vaše návrhy na zlepšenie, prípadne objednávky na zorganizovanie Vašich narodeninových, promočných… akýchkoľvek osláv v Prístave, zákazky na napečenie koláčov na Vaše pracovné rokovania… Sme v plnom nasedení :-)

Nelúčim sa a bojujem ďalej.

„Za nás“, ľudí so zdravotným postihnutím, ktorí majú chuť pracovať, žiť a byť plnohodnotnými členmi spoločnosti.

Lebo viem, že na to máme.

Byť integrálnou súčasťou dneška.